

23 JULI 1987

2.k.

1986/112/0316-2

gl/ps

1) Advokat Niels Søby
Amagertorv 24, 1160 København K

2) Tilsynsrådet for Københavns Amt

3) Søllerød Kommune

4) Undervisningsministeriet

5) Resumé
+ HUSK

Indenrigsministeriet har i dag skrevet således til advokat Niels Søby, Amagertorv 24, 1160 København K:

"I skrivelse af 4., 16. og 19. juni 1987 har De som advokat for den selvejende institution Holte Gymnasium rettet henvendelse til Indenrigsministeriet om lovligheden af et tilskud fra Søllerød Kommune til gymnasieafdelingen på Holte Gymnasium. Baggrunden for Deres henvendelse og for Deres personlige fremmøde i Indenrigsministeriet den 9. juni, 2. og 14. juli 1987 er, at Tilsynsrådet for Københavns Amt i en skrivelse af 14. maj 1987 har udtalt, at en kommune ikke lovligt kan yde tilskud til gymnasie-drift. Tilsynsrådet har derfor henstillet til Søllerød Kommune at ophæve en mangeårig aftale om tilskud fra kommunen til Holte Gymnasium. De har over for Indenrigsministeriet argumenteret mod tilsynsmyndighedernes retsopfattelse, og har anmodet om Indenrigsministeriets bemærkninger hertil.

Af Deres redegørelse for sagen i skrivelserne af 16. juni 1987 fremgår bl.a., at Holte Gymnasium blev oprettet på kommunalt initiativ i 1930, oprindeligt i aktieselskabsform. Kommunens tilskud til gymnasiet blev fastlagt i aftaler, der godkendtes af Københavns Amtsråd i 1931 og i 1939. Disse aftaler blev revideret i 1969 i forbindelse med gymnasiets overgang til selvejende institution. Den reviderede aftale om tilskud fra Søllerød Kommune til Holte Gymnasium - en aftale der vedrører såvel tilskud til Holte Gymnasiums grundskole som til gymnasieafdelingen - blev godkendt af Københavns Amtsråd den 12. december 1969 og endeligt un-

derskrevet af parterne den 15. oktober 1971, efter at Undervisningsministeriet havde godkendt den selvejende institutions vedtægter. Aftalen kan af parterne opsiges med 9 års varsel.

Indenrigsministeriet blev bekendt med Søllerød Kommunes tilskud til gymnasieafdelingen på Holte Gymnasium i forbindelse med en henvendelse i november 1986 fra Søllerød Kommune til Indenrigsministeriet om et momsrefusionsspørgsmål. Ministeriet henledte herefter tilsynsrådets opmærksomhed på, at man ikke fandt, at tilskuddet er i overensstemmelse med kommunalretlige grundsætninger.

Tilsynsrådet for Københavns Amt behandlede den 4. maj 1987 spørgsmålet om lovligheden af det omhandlede tilskud. I skrivelse af 14. maj 1987 til Søllerød Kommune udtalte tilsynsrådet, at det er rådets opfattelse, at der ikke er hjemmel til at yde tilskuddet.

I Deres skrivelse af 16. juni 1987 har De sammenfattende gjort gældende, at det er

"uholdbart at hævde, at lovgivningen om de kommunale gymnasiers overgang til amtskommunal status og de ændrede finansieringsregler for gymnasier har ændret ved reglerne om lovligheden af tilskud til private gymnasier. Holte Gymnasium lægger i denne forbindelse særlig vægt på følgende: Landsrådsministeriets skrivelse af 24. juni 1987, hvoraf

- a. Når en ydelse har været ydet siden 1930 og godkendt af tilsynsmyndighederne i 1931, 1939 og 1969, må det kræve en udtrykkelig lovhjemmel, for at denne nu skulle betragtes som ulovlig. En sådan lovhjemmel eksisterer ikke.
- b. Det er intetsteds positivt omtalt i lovgivningen, at kommuner ikke må yde tilskud til private gymnasier.
- c. Kommunale tilskud har ubestridt af ministeriet været lovligt indtil 1974.
- d. 1973-loven, hvorefter kommuner ikke længere kunne oprette og drive gymnasier, vedrører ikke tilskud.
- e. 1974-loven omtaler alene statslige, amtslige og kommunale refusioner, men vedrører ikke de ulovbestemte tilskud udover de 85 %.
- f. Forarbejderne til 1974-loven omtaler eksistensen af kommunale tilskud til private gymnasier udover 85 %, men udtaler udtrykkeligt, at de private skoler ikke berøres af 1974-reformen.
- g. Forarbejderne til 1974-loven henviser til arbejdsgruppens redegørelse, i hvilket et lovforbud mod kommunale

1973 om tilskud til private skoler er blevet overvejet, men trådte forkastet, idet det ville stride mod den almindelige lovligt kunne tilskud til private skoler, der idag vortages under amtskommunerne.

h. Det har været kendt i såvel Undervisningsministeriet som i tilsynsmyndighederne, at Søllerød Kommune ydede tilskud, jfr. Søllerød Kommunes regnskab og i Holte Gymnasiums regnskab. Sidstnævnte indsendes til Undervisningsministeriet.

Indenrigsministeriets standpunkt, at tilskuddet skulle være ulovligt, er således forkert og uden hjemmel i den relevante lovgivning."

Indenrigsministeriet skal i denne anledning udtale følgende: Amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser indeholder Afgørelsen af, om et kommunalt tilskud til en privat aktivitet er lovligt, beror på lovgivningen. Er der i en lov hjemmel til at yde det omhandlede tilskud, eller er en lov til hinder for, at tilskud ydes, giver afgørelsen ikke anledning til tvivl. Er der derimod i loven hverken hjemmel til eller forbud mod kommunalt tilskud til den pågældende aktivitet, skal tilskuddets lovlighed afgøres efter almindelige retsgrundsætninger om kommunernes opgaver (kommunalfuldmagten). Et sådant tilfælde foreligger for så vidt angår tilskud til private skoler og gymnasier, jfr. Undervisningsministeriets skrivelse af 24. juni 1987, hvoraf kopi tidligere er fremsendt til Dem. Ved afgørelse ud fra almindelige retsgrundsætninger af, om en kommune kan yde tilskud til en bestemt aktivitet, lægges afgørende vægt på, om kommunen selv lovligt kunne have udført den omhandlede aktivitet. Det er antaget i tilsynsmyndighedernes praksis og i den juridiske litteratur, at det retsgrundlag, som bestemmer opgavefordelingen i kommunalt regie, tillige er udgangspunkt for, fra hvilket kommunalt niveau støtte til en privat institution kan ydes. Det anføres således af Erik Harder i Dansk Kommunalforvaltning II, Opgaver, 1987, side 40:

"Støttet virksomhed, der udgør et privatretligt alternativ til en lovbestemt opgave, må således behandles ud fra lovens opgavefordeling, der på den måde også er bindende for støtteopgaver. Den privatretlige organisationsform bryder så ikke de af loven forudsatte styringsmekanismer."

Indtil 1. april 1973 var det i henhold til lov om gymnasieskoler og studenterkursus en lovlig primærkommunal opgave at drive gymnasier. Siden vedtagelsen af lov nr. 113 af 28. februar

1973 om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus, der trådte i kraft den 1. april 1973, har primærkommunerne ikke lovligt kunne drive gymnasier, der idag sorterer under amtskommunerne.

Da private gymnasier således udgør et privat alternativ til en opgave, der i lovgivningen for så vidt angår det offentlige regie entydigt er placeret i amtskommunerne, er det Indenrigsministeriets opfattelse, at kommunalfuldmagten ikke afgiver det nødvendige retlige grundlag for primærkommunalt tilskud til gymnasier.

Forarbejderne til lov nr. 338 af 19. juni 1974 om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser indeholder efter Indenrigsministeriets opfattelse ikke noget holdepunkt for, at tilskud skal kunne ydes i strid med det nævnte kommunalretlige princip om opgavefordelingens betydning for adgangen til at yde amtskommunale og primærkommunale tilskud. Forarbejderne har ikke taget stilling til dette spørgsmål. Efter det anførte er opgavefordelingen derimod ikke til hinder for, at amtskommuner yder tilskud til dækning af elevbetaling på gymnasier og at primærkommuner yder tilskud til dækning af elevbetaling i grundskolen. Sådanne tilskud anfægtes da heller ikke af de kommunale tilsynsmyndigheder. Indenrigsministeriet kan herefter tilslutte sig Tilsynsrådet for Københavns Amts opfattelse, hvorefter Søllerød kommunalbestyrelses tilskud til driften af Holte Gymnasiums gymnasieafdeling er ulovligt. Kopi af denne skrivelse er sendt til Tilsynsrådet for Københavns Amt, Søllerød Kommune og Undervisningsministeriet."

- 2) Not., jf. j.nr. 1986-0899-2-181-1.
- 3) Not.
- 4) Not., jf. j.nr. 1987-12311-10.

P. M. V.

M. Heide E. B. Jørgensen

Heide-Jørgensen